

Pál első misszióútja

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Apostolok cselekedetei 13; 14:1-26;
Róma 3:19; 9-11; 2Korinthus 4:7-10

„Azért legyen néktek tudotokra, atyámfiai, férfiak, hogy ez által hirdettetik néktek a bűnöknek bocsánata: És mindenkiből, amikből a Mózes törvénye által meg nem igazíttathattatok, ez által mindenki, aki hisz, megigazul” (ApCsel 13:38-39).

Az evangélium üzenetének egészen bizonyosan el kellett jutnia a zsidók mellett a pogányokhoz is. A korai zsidó keresztények lassan, de biztosan kezdték megérteni ezt az üzenetet.

Antiókhiahoz kapcsolódik az első olyan jelentés, ami kifejezetten arról szólt, hogy pogányok nagy számban fogadták el a hitet. Más szóval Antiókhiaiban alapították meg az első pogány gyülekezetet, amelyben azért jelentős zsidó hívő csoport is volt (Gal 2:11-13). Alapítói missziós buzgalmának, valamint a Barnabás és Pál érkezése okozta lendületnek köszönhetően a gyülekezet gyorsan növekedett, ez lett az első fontos keresztény központ Júdeán kívül. Sőt, bizonyos tekintetben még felül is múlta a jeruzsálemi gyülekezetet.

Az apostolok továbbra is Jeruzsálemben állomásoztak, a keresztény misszió szülőhelye viszont Antiókhia lett. Onnan indult el Pál mindhárom misszióútjára a helyi hívők kezdeti támogatásával. Az ő hűségük miatt lett a kereszténység olyan, amilyenek Jézus szánta: világvallás, hogy elvigye az evangélium üzenetét „minden nemzetségnek és ágazatnak, és nyelvnek és népnek” (Jel 14:6).

SZALAMISZ ÉS PÁFOSZ

Az *apostolok cselekedetei* 13. fejezetében Lukács színhelyet vált, visszatér Antiókhiahoz, hogy bemutassa Pál első misszióútját, ami két egész fejezetet (Az *apostolok cselekedetei* 13. és 14. fejezete) tesz ki. Az író innenől egészen a könyv végéig Pálra és pogány missziójára összpontosít. Ez az első misszionáriusi vállalkozás Az *apostolok cselekedeteiben*, amelyet egy gyülekezet tervezett el, tudatosan és megfontoltan. Lukács azonban nagy gonddal kiemeli, hogy az ilyen vállalkozás Istentől ered, nem a hívők saját kezdeményezéséből. A lényeg viszont, hogy Isten úgy tud bennünket a legjobban felhasználni, ha mi szándékosan elérhetővé tesszük magunkat.

Olvassuk el ApCsel 13:1-12 szakaszát! Lukács milyen fő pontokat hangsúlyoz Barnabás és Pál ciprusi tevékenységeit illetően?

Közbenjárói imádság és böjtölés ideje előzte meg a misszionáriusok útnak indulását. Ebben az összefüggésben a kézrátétel tulajdonképpen felszentelés volt, vagyis így bízták őket Isten kegyelmére (ApCsel 14:26) az előttük álló feladat érdekében. Ciprus szigete a Földközi-tenger északkeleti sarkánál található, nem messze Antiókiától. Természetes választás volt a kezdésre, nemcsak mert Barnabás onnan származott, hanem azért is, mert az evangélium már eljutott ide, ám bizonyára még sok minden egyebet kellett tenni. Amint Barnabás és Pál – János Márkkal, Barnabás unokatestvérével együtt (ApCsel 15:39; Kol 4:10) – megérkezett Ciprusra, a szalamiszi zsinagógákban kezdtek prédikálni. Pál szokása volt, hogy mielőtt a pogányokhoz fordult volna, a zsinagógában prédikált. Jézus Izrael Messiása volt, ezért természetesnek tartotta, hogy elsőként a zsidóknak mondja el az evangélium üzenetét. Szalamisz után nyugat felé haladtak, miközben (feltehetően) prédikáltak, míg el nem érték a fővárost, Páfoszt. Az elbeszélés két személy körül forog: egy Bárjézus nevű zsidó varázsló, akit Elimásznak is hívtak és Szergiusz Paulusz, a helyi római kormányzó. A történet jól példázza, hogy milyen eltérő módon fogadják az emberek az evangéliumot: az egyik oldalról nyílt ellenállás, a másiktól pedig hűséges elfogadás, még előkelő pogányok esetében is. ApCsel 13:12 nyelvezete egyértelműen a megtérésre utal.

Gondolkodjunk el azon, hogy ebben az esetben a zsidó szereplő ellenállt az igazságnak, a pogány pedig elfogadta! Időnként más keresztény felekezeteket nehezebb elérni a „jelenvaló igazsággal”, mint azokat, akiknek egyáltalán nincs hitük. Hogyan segíthet az előbbi eset ezt megérteni?

PISZIDIAI ANTIÓKHIA: 1. RÉSZ

Pál és társai Ciprusról a pamfiliai Pergébe, a mai Törökország déli partvidékére hajóztak. Lukács két jelentős változásról is beszámol, mielőtt átmentek a piszidiai Antiókhia: Pál lett a vezéralak (az író eddig Barnabást említette első helyen) és már nem használja Pál zsidó nevét („Saul”), hanem csak úgy utal rá, hogy „Pál” (ApCsel 13:9), valószínűleg azért, mert már leginkább görög-római környezetben találja magát. ApCsel 13:13 megjegyzi, hogy János Márk visszatért Jeruzsálembe. Nem tudjuk meg magából a szövegből, hogy miért hagyta el a csapatot. Ellen G. White azt írta, hogy mivel félelem és csüggedés vette őket körül az előttük álló nehézségek miatt, „Márk félt és nem volt bátorsága velük tartani, inkább visszatért Jeruzsálembe” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 113. o.). Isten sosem ígérte, hogy könnyű dolgunk lesz. Épp ellenkezőleg! Pál is tudta már kezdettől fogva, hogy Jézusért végzett szolgálata sok szenvedéssel jár majd (ApCsel 9:16), de megtanult egészen Isten hatalmában bízni. Ez volt az erejének a titka (2Kor 4:7-10).

Olvassuk el ApCsel 13:38 versét! Mi volt Pál üzenetének a lényege az antiókhiai zsinagógában?

ApCsel 13:16-41 része tartalmazza Pálnak az Újszövetségben feljegyzett első prédikációját. Természetesen nem ez volt a legelső beszéde, és minden bizonynyal itt csak rövid összefoglalását találjuk annak, amit elmondott. A prédikáció három fő részre osztható. Azzal kezdődik, amiben egyaránt hittek, hogy Isten kiválasztotta Izraelt, Dávidot pedig királlyá tette (ApCsel 13:17-23). Ezzel a résszel az volt a célja, hogy kapcsolatot teremtsen zsidó hallgatóságával. Ezután Jézust mint Dávid megígért leszármazottját mutatja be, aki üdvösséget hozhat Izraelnek (ApCsel 13:24-37). Az utolsó rész figyelmeztetés, nehogy elutasítsák a Jézusban felkínált megváltást (ApCsel 13:38-41). A beszéd csúcspontja a 38-39. versekben található, ami magában foglalja a megigazulásról szóló páli üzenet magvát. Egyedül Jézus által érhető el a megbocsátás és a megigazulás, nem Mózes törvényén keresztül. Ez a szakasz nem azt mondja, hogy Isten eltörölte volna a törvényt. Azt emeli ki, hogy a törvény önmagában képtelen arra, amit a zsidók vártak tőle, nevezetesen a megigazításra (Róm 10:1-4). Ez egyedül Jézus Krisztus előjoga (Gal 2:16).

Mit jelent, hogy az üdvösséget egyedül Jézus által nyerjük? Hogyan lehet összhangba hozni a két állítást: Isten erkölcsi törvényét be kell tartani, a törvény azonban képtelen üdvözíteni?

PISZIDIAI ANTIÓKHIA: 2. RÉSZ

ApCsel 13:38-39 azt a fontos tanbeli fogalmat taglalja, hogy a törvény nem igazíthat meg. Bár erkölcsi parancsolatai kötelező jellegűek, a törvény nem képes megigazítani bennünket, mert nem tud tökéletes engedelmességet kiváltani azokban, akik betartják (ApCsel 15:10; Róm 8:3). Még ha a törvény tökéletes engedelmességet is szülhetne bennünk, akkor sem tehetné jóvá múltbeli bűneinket (Róm 3:19; Gal 3:10-11). Ezért még részben sem lehet kiérdemelni a megigazulást. Egyedül Jézus engesztelő áldozatába vetett hit által kaphatjuk meg ezt az ajándékot (Róm 3:28; Gal 2:16), érdemtelenül. Noha az engedelmességnek központi szerepe van a keresztyén életében, nem szerezhetünk vele üdvösséget.

Olvassuk el ApCsel 13:42-49 részét! Hogyan fogadták a zsinagógában Pál üzenetét?

Pál ugyan szigorúan fejezte be az üzenetét, a zsinagógába járók többsége mégis igen kedvezően fogadta. Viszont a következő szombaton drasztikusan megváltozott a helyzetet. Nagy valószínűséggel azok „*a zsidók*” utasították el az üzenetet, akik a zsinagóga vezetői voltak és a hivatalos judaizmust képviselték. Lukács az irigységnek tulajdonítja a hozzáállásukat.

Az ókori világban a judaizmus több eleme, mint például az egyistenhit, az életmód és még a szombat is erősen vonzotta a nem zsidókat, sokan közülük prozelitaként csatlakoztak a zsidó hithez. A körülmetélés viszont komoly akadályt jelentett, amit barbár és visszataszító gyakorlatnak tartottak. Ezért sok pogány járt a zsinagógákba Istent tisztelni anélkül, hogy áttértek volna a judaizmusra. „Istenfélökként” ismerték el őket. Antiókhiaiban is talán az istenfélők és a prozeliták voltak azok (ApCsel 13:16, 43), akik általában segítettek Pál üzenetét hirdetni, akik nagy számban jöttek. Sokak számára kétségtelenül vonzó lehetett, hogy tapasztalhatták az üdvösséget, még ha nem is tértek át előbb a judaizmusra.

Ez lehet a magyarázata a zsidó vezetők féltékenykedésének. Mindenesetre amellet, hogy kizárták önmagukat Isten megváltásából, amikor elutasították az evangéliumot, Pált és Barnabást felszabadították, hogy teljes figyelmet fordíthassanak a pogányokra, akik pedig dicsőítették Istent és hálát adtak neki, amiért őket is belevette a megváltási tervébe.

IKÓNÍUM

Az antiókhiai zsidó vezetők felbujtották a helyi hatóságokat, akik fellázították a tömeget Pál és Barnabás ellen, kiűldözték őket a városból (ApCsel 13:50). A tanítványok mégis megteltek örömmel és Szentlélekkel (ApCsel 13:52). A misszionáriusok Ikónium városa felé vették az irányt.

Olvassuk el ApCsel 14:1-7 szakaszát! Mi volt Pál és Barnabás ikóniumi tevékenységének az eredménye?

Pál és Barnabás Ikóniumban folytatták a gyakorlatukat, elsőként a zsidókat szólították meg, mielőtt a pogányokhoz fordultak volna. Pál antiókhiai prédikációja (ApCsel 13:16-41) mutatja, miért tekintették a zsidókat elsődleges célpontjaiknak a szolgálatuk során: Isten kiválasztotta Izraelt, ezzel pedig több minden együtt jár (Róm 3:2; 9:4-5). Az Úr ígérete szerint Dávid vérvonalából támasztotta a Megváltót. Pál mindig reménykedett abban, hogy sok zsidó tér majd meg, bár többen elutasították az evangéliumot. A Római levél 9-11. fejezeteiben Pál egyértelművé teszi: „*nem tartoznak mind Izráelhez, akik Izráeltől származnak*” (Róm 9:6, RÚF), és csupán Isten kegyelméből van az, hogy néhány zsidó egyáltalán hisz. Isten nem vetette el a népét, „*most is van maradék a kegyelmi kiválasztás szerint*” (Róm 11:5, RÚF). Az apostol tovább hirdette az evangéliumot a pogányoknak, bár hitte, hogy egy nap több zsidó jut el a Jézusban való hitre.

„Pálnak a Római levél 9-11. fejezetében található érve további magyarázatát adja annak a missziós stratégiának, amit *Az apostolok cselekedetei* elbeszélése folytat, és minden keresztény nemzedéknek bemutatja annak teológiai jelentőségét, hogy miért kell bizonyosságot tenni a nem hívő zsidóknak” (David G. Peterson: *The Acts of the Apostles*. Grand Rapids, 2009, Eerdmans, 401. o.).

A helyzet nem különbözött nagyban az antiókhiaitól. Eleinte mind a zsidók, mind a pogányok igen kedvezően fogadták Pál evangéliumát, ám a hitetlen zsidók, talán a helyi zsidó közösség vezetői, ismét feltűzelték a pogányokat és megfertőzték a misszionáriusokról való gondolkozásukat, így megosztották a népet. Miközben ellenfeleik megtámadásukat és meglinceselésüket tervezgették, Pál és Barnabás eldöntötte, hogy a várost elhagyva átmennek a következőbe.

A zsidóknak meg kell látniuk az evangélium üzenetét a Jézus nevét vallók életében, nem elég csupán hallaniuk azt. Amennyiben vannak zsidó ismerőseink, milyen bizonyosságot teszünk nekik?

LISZTRA ÉS DERBÉ

Pál és Barnabás ezt követően Lisztrába látogatott, ami egy eldugott kis falu volt úgy 29 kilométerre Ikóniumtól délnyugatra. Eltöltöttek ugyan ott némi időt (ApCsel 14:6-7, 15), Lukács mégis csak egy történetről és annak fejleményéről tesz jelentést: meggyógyítottak egy születésétől fogva sánta férfit, aki feltehetőleg koldus volt.

Olvassuk el ApCsel 14:5-19 verseit! Mit árul el ezeknek az embereknek a Pállal kapcsolatos reakciója arról, hogy milyen mély tudatlanságban éltek?

A tömeget annyira lenyűgözte a csodatétel, hogy Pált és Barnabást isteneknek hitték - Barnabást Zeusznak, a görög panteon legnagyobb istenének, Pált pedig Hermésznek, Zeusz kísérőjének és szószólójának. Még áldozatot is be akartak mutatni nekik.

Ovidius, latin költő (Kr. e. 43 - Kr. u. 17/18) már korábban feljegyzett egy legendát erről a két istenről, ami szerint emberi alakban meglátogattak egy várost a térségben („Frígia dombvidékén”), és helyet kerestek, hogy megpihenjenek. Egy szerény, idős házaspár kedvesen befogadta őket, ők pedig élvezték a vendégszeretetüket, de a többiek nem foglalkoztak velük. A házaspár otthona az ismeretlen látogatók iránti kedvességük és vendégszeretetük miatt templommá változott, ők pedig papokká, a város többi része azonban teljesen elpusztult (*Átváltozások*. 661-724. o.).

Nem is meglepő, hogy így fogadták az emberek Pál csodáját, ha ilyen történet keringett arrafelé! Ez is magyarázza, miért hitték a misszionáriusokról, hogy e két isten jelent meg közöttük, nem pedig mondjuk Aszklépiosz, a gyógyítás istene. Viszont Pál és Barnabás le tudta állítani a hamis imádatot. Végül azonban Antiókhából és Ikóniumból érkező ellenfeleik teljesen megfordították a helyzetet, az apostolt pedig megkövezték, annyira, hogy halottnak hitték.

Olvassuk el ApCsel 14:20-26 részét! Hol fejezte be Pál és Barnabás az útját? Mit tettek visszafelé menet?

Pál ezt mondta: „*sok háborúságon által kell nekünk az Isten országába bemennünk*” (ApCsel 14:22). Mit jelent ez? Esetleg mi is tapasztaltuk már ezt? Ami pedig még fontosabb: hogyan tanulhatunk meg hitben erősödni a „háborúságok” közben?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Földi élete során Krisztus ki akarta vezetni a zsidókat az elzárkózottságból. A százados és a szirofóniciai nő megtérése két olyan eset volt, amikor Isten közvetlenül munkálkodott Izrael elismert népén kívül. Most eljött az idő, hogy tevékenyen és folyamatosan dolgozzanak a pogányok között, akik közül egész közösségek fogadták el örömmel az evangéliumot és dicsőítették Istent az értelmes hit világosságáért. A zsidók hitetlensége és rosszindulata nem torzíthatta el Isten szándékát. Új ágat oltottak az öreg olajfába. A zsinagógák bezárultak az apostolok előtt, a magánházak viszont kitérték ajtóikat, hogy használják azokat, és a pogányok közösségi épületeiben is Isten Igéjét hirdették” (Ellen G. White: *Sketches From the Life of Paul*. 51. o.).

„Missziós törekvésében Pál és Barnabás igyekezett Krisztus áldozatkészségének és a lélekmentésben végzett hűségnek, komoly munkájának példáját követni. Körültekintő, buzgó és fáradhatatlan munkájukban nem törődtek saját kívánságukkal és kényelmükkel, hanem imádságos aggodalommal, lankadatlan szorgalommal hintették az igazság magvát. A mag vetésekor az apostolok tekintettel voltak arra is, hogy mindazoknak, akik az evangélium mellé álltak, felmérhetetlen értékű gyakorlati oktatást adjanak. Az evangéliumi üzenet fontosságát hangsúlyozó komoly és istenfélő lelkület maradandó hatással volt az új tanítványokra” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 124. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Időzzünk még János Márk történeténél, aki megfutamodott, amikor nehezzé vált a helyzet! Pál és Barnabás a későbbiekben vitába keveredett János Márk miatt. Barnabás kész volt ismét együtt dolgozni vele, Pál azonban nem (ApCsel 15:37). Évek múlva viszont Pál így írt: „*Márkot vedd magad mellé, hozd el magaddal, mert hasznomra van a szolgálatban*” (2Tim 4:11, RÚF). Milyen tanulságot szűrhetünk le azokkal kapcsolatban, akik egyes esetekben hűtlennek bizonyultak az elhívásukhoz?
2. Nézzük meg, hogyan válaszolt Pál és Barnabás a liztraiaknak, amikor isteneknek hitték őket (ApCsel 14:14-18)! Hogyan reagáljunk mi, amikor kísértést érzünk arra, hogy magunknak tulajdonítsuk a dicsőséget azért, amit Isten tett?

SIMON ANDRÁS: A SZERETET EGYÉRTELMŰ

vagy igent mond
 vagy nemet,
de a kettőt egyszerre nem mondhatja,
mert akkor meghasonlik önmagával.
A feszültségeket
félve kerülő, mindenkinek megfelelni akaró
„nyájas” magatartás
nem szeretet, hanem
a csak maga érdekeit érvényesíteni akaró
ravasz ember minden problémát elkenő
gerinctelen alkalmazkodása
a közeli siker érdekében.
Az ily módon simulékony jellemű ember
előbb-utóbb
mindenki előtt elveszti a hitelét.
A szeretet
- éppen az egyértelműség miatt -
sokszor szenvedéssel jár,
hiszen akár határozott
NEM-et vagy IGEN-t
mondunk valakire,
vagy valamire,
vállalnunk kell, hogy a visszautasítással
- vagy éppen a teljes elfogadással -
fájdalmat okozhatunk embertársunknak
 vagy
 rendetlen vágyaink
 megzabolázásával
 éppen saját magunknak.

Mégis,
aki ezt a szenvedést nem vállalja,
nem ismerheti meg az Isten mélységeit,
ahol a fájdalom
és az öröm
egy ízzé forrnak az áldozat tüzeiben.

(Simon András: *Szeretetközelség*. Budapest, 1996, Szepletkö Kiadó, 79. o.)